

SVENSKT NÄRINGSLIV

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Vår referens/dnr:
Emil Görnerup

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
U2021/03432

2021-12-06

Remissvar

Stärkt fokus på framtiden forskningsinfrastruktur

SOU 2021:65

Inledning

Föreningen Svenskt Näringsliv har getts möjlighet att svara på remiss av utredningen Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65).

Detta remissvar har beretts i en dialog med Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer.

Övergripande synpunkter

Forskning och utveckling (FoU) är i hög grad beroende av infrastruktur, exempelvis avancerade laboratorier, mätstationer och beräkningsresurser. Det gäller inom alla forskningsområden och genom hela forskningsprocessen – från grundläggande forskning till innovation och praktisk tillämpning.

Svenskt Näringsliv delar utredarens konstaterande att deltagande av näringslivet i både uppbyggnad och användning av forskningsinfrastruktur är ett sätt att maximera samhällsnyttan av offentliga investeringar. Vi delar även utredarens syn att en ökad tillgänglighet och delaktighet av det omgivande samhället inte står i konflikt med vetenskaplig kvalitet.

Sammantaget ger utredarens förslag en tydlig övergripande strategisk inriktning för svensk forskningsinfrastruktur vilket är mycket välbehövligt.

Ekonomiska incitament för ökad nytta och samverkan

Svenskt Näringsliv vill särskilt lyfta fram vikten av starkare ekonomiska incitament kopplade till finansieringen av forskning och forskningens infrastruktur för att tydligare än idag premiera de forskare och lärosäten som framgångsrikt samverkar med det omgivande samhället. Utan en tydlig koppling mellan konkreta resultat när det gäller breddat nyttjandet å ena sidan och finansieringen å andra sidan finns det en risk att utredarens förslag i praktiken

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
svensknaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

får en begränsad effekt. Svenskt Näringsliv föreslår därför att en innovationspremie införs i lärosätenas basanslag för forskning och forskarutbildning som en del av ett nytt reformerat resursfördelningssystem.

Test- och demonstrationsanläggningar

Utredarens förslag kopplat till forskningsinfrastrukturen utgör även en viktig utgångspunkt för testning och demonstration av ny teknik och nya tjänster i näringslivet. På samma sätt som forskningsinfrastruktur är nödvändig för excellent forskning och tillämpning är test- och demonstrationsanläggningar avgörande för att skapa möjligheter till en snabbare utveckling och kommersialisering av nya produkter, tjänster och produktionslösningar. Forskningsinfrastruktur och infrastruktur för test och demonstration följer i mångt och mycket samma logik och kompletterar ofta varandra.

Svenskt Näringsliv föreslår att Vinnova får motsvarande uppdrag för test- och demonstrationsanläggningar som Vetenskapsrådet har för forskningsinfrastruktur. Det skulle underlätta samordningen mellan finansieringsbeslut vad gäller test- och demonstrationsanläggningar respektive forskningsinfrastruktur.

Särskilda synpunkter på utredarens förslag

8.1.2 Behov av att utveckla den politiska styrningen

Utredaren föreslår att den politiska styrningen av forskningsinfrastruktur ska utvecklas. Forskningsberedningen, som idag har en rådgivande funktion till regeringen, föreslås breddas till att omfatta de politiska partierna för att kunna förankra bland annat forskningspolitikens långsiktiga mål.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Genom att tillsätta en parlamentarisk forskningsberedning nås en ökad stabilitet över tid gällande långsiktiga forskningspolitiska mål vilket är positivt för företagen.

8.1.3 Universitet, högskolor och övriga relevanta myndigheters roll

Rådet för forskningens infrastruktur (RFI) vid Vetenskapsrådet är en mycket central aktör genom sin roll i att prioritera och besluta om fördelning av medel till forskningsinfrastruktur. Utredaren föreslår att representationen i RFI breddas med syfte att bättre beakta ett bredare samhällsperspektiv.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. För att bredda perspektiven och kunna väga in icke-akademiska faktorer vid beslut om finansiering bör även näringslivet representeras i rådet. Det är nödvändigt för att uppnå en generell målsättning om breddat nyttjande av forskningsinfrastruktur i Sverige.

8.5.1 Nationell organisation för digitala infrastrukturer

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Det är flera komplexa regelverk som kan komma att påverka möjligheterna för digital infrastruktur, såsom exempelvis dataskyddsförordningen och det immaterialrättsliga regelverket. Precis som utredaren beskriver vore det olyckligt om individuella forskargrupper eller lärosäten skapar egna lösningar som inte är samordnade.

En aspekt i relation till detta som utredningen inte berör är det faktum att valet av hur forskarinfrastrukturen organiseras också får betydelse för hur nyttiggörande kan göras, vilket i själva verket borde ha varit en nyckelfråga. Svenskt Näringsliv menar att detta borde utredas närmare inom ramen för en innovationsutredning.

8.7.1 Ett vidgat perspektiv gällande forskningsinfrastruktur

Vetenskapsrådet har en särställning bland myndigheterna som den enda myndigheten med ett utpekat ansvar att stödja och fördela medel till nationella och internationella forskningsinfrastrukturer. Utredaren ser ett utrymme att förtydliga Vetenskapsrådets ansvar att beakta forskningsinfrastrukturens betydelse ur ett bredare perspektiv gällande samhällsutmaningar och näringslivets behov.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen om ett breddat perspektiv. Det gäller både en breddning av RFI, enligt ovan, men också förslaget till ändrad instruktion för Vetenskapsrådet enligt avsnitt 1.3.

För att ytterligare tydliggöra behovet av en breddning av forskningsinfrastrukturens nyttjande föreslår Svenskt Näringsliv att ändringen av instruktionen under avsnitt 1.3, punkt 3, bör utökas till följande: *3. Främja tillgången till forskningsinfrastruktur för att bemöta samhällsutmaningar och det övriga samhällets behov*

8.8.1 Vinnovas långsiktiga arbete med forskningsinfrastruktur

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget till ändring i instruktion för Verket för innovationssystem. Ändringen syftar till att tydliggöra myndighetens mandat att aktivt bidra till näringslivets medverkan i uppbyggnad och användning av forskningsinfrastruktur.

8.8.2 Tillgängliggör genom ökad synlighet

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att ge Vinnova i uppdrag tillsammans med lärosätena och Vetenskapsrådet att ta fram en samlad plats där myndigheterna på frivillig basis kan synliggöra relevant information om tillgänglig forskningsinfrastruktur.

Johan Britz

Näringspolitisk direktör
Svenskt Näringsliv

Emil Görnerup

Forskningspolitisk expert
Svenskt Näringsliv